

MAT: ni država ni privreda već na jesen neće moći da isplate sve rate postojećeg duga

Nema više - „iz predostrožnosti“

Nova vlada moraće sa MMF-om da se dogovara o stend-baj aranžmanu o refinansiranju, a sa poveriocima će morati da se pregovara o otpisu dela postojećeg duga

Lidija Čočaj

Beograd

Nova vlada će, po svemu sudeći, morati sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF) da pregovara o novom, ne više aranžmanu iz predostrožnosti, nego stend-baj aranžmanu o refinansiranju, ali i sa poveriocima o otpisu dela postojećeg duga, ocenili su na jučerašnjoj konferenciji za novinare stručnjaci okupljeni oko časopisa Ekonomskog instituta „Makroekonomske анализе и трендови“ (MAT). Do ovog zaključka došlo se, obja-

snio je Stojan Stamenković, koordinator istraživačkog projekta, nakon što su sagledani stopa servisiranja duga i priliv kapitala. Ova analiza je pokazala da je mala verovatnoća da će država i preduzeća, čak i kada se primene sve kratkoročne mere fiskalne konsolidacije, moći već na jesen da isplate sve rate koje dospevaju. Računica je pokazala da je stopa servisiranja duga Srbije (odnos prihoda od izvoza robe i usluga i dospele glavnice i kamata za otplatu) premašila 30 odsto, a ona se smatra kritičnom već kada premaši 25 odsto. U okolnostima u kojima se nalaze država i privreda, jasno je da postojeći aranžman sa MMF-om nije dovoljna potpora za prevazilaženje preteće krize duga u javnim finansijama i za sprečavanje mogućih bankrotstava u privredi i finansijskom sektoru, upozorili su autori tekstova u MAT-u.

Novi stend-baj aranžman sa MMF-om omogućio bi da u naredne dve tri godine bu-

du iskorišćene za sveobuhvatnu reformu javnog sektora. U tom kontekstu Miladin Kovačević je rekao da se izlaz iz krize ne može obezbediti samo restriktivnim merama, odnosno samo sečom rashoda, jer restikcije vode kontrakciji tražnje a ona dubljoj krizi. „Pored kratkoročnih mera za „gašenje požara“ u javnim finansijama potrebna su i neka alternativna, odnosno nekonvencionalna rešenja, kao što je recimo preusmeravanje bankarskog sektora s postojećeg tržišta hartija od vrednosti države. Država mora prestati sa svim vrstama subvencionisanja, osim u poljoprivredi. Jedini vid državne intervencije mora se zadržati u industriji, i to na osnovu zajedničkog ulaganja (joint venture). Osnovni motivi ovog ulaganja moraju biti brža industrijalizacija u sektoru izvoznih razmenljivih dobara i usluga i ekstenzivnije zapošljavanje. Predloženi model se mora primenjivati isključivo u greenfield projektima. Država bi za ovaj proces obezbeđivala preduzećima kolateral – državne dinarske obveznice ročnosti od pet do deset godina“, precizirao je Kovačević i dodao da bi ove obveznice bile osnova za ulaganje u odabrane projekte, pokrivajući 15–45 odsto ukupne investicije. Cilj ovih mera je stimulisanje banaka da se okrenu realnim projektima i realnom sektoru ekonomije.

„Privredna aktivnost u Srbiji stagnira, odnosno stabilizovala se na niskom nivou za oko jedan i po odsto manjem od prošlogodišnjeg proseka“, ocenio je Vladimir Vučković, urednik MAT-a i pritom precizirao da je industrijska proizvodnja u maju imala sezonsirani pad, a ni u spoljnotrgovinskoj razmeni tendencije nisu povoljne. Deficit tekućeg bilansa od 1,4 milijarde evra je nakon četiri meseca bezmalo za polovinu veći nego prošle godine, a devizne rezerve smanjene su za 1,6 milijardi evra.